

Л.І. Безгінова, канд. екон. наук, доц. (ХДУХТ, Харків)

В.В. Гармаш, ст. викл. (ХДУХТ, Харків)

МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ОЦІНКИ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА

Сьогодні набули широкого розповсюдження наступні методичні підходи до оцінки фінансового стану підприємства, які відрізняються за методикою визначення оціночних показників: агрегатний, коефіцієнтний, інтегральний.

Агрегатний підхід дозволяє здійснити градацію ступеня кризовості стану підприємства та оцінити ефективність обраної політики залучення й використання позикових коштів. Найбільш поширеним прикладом його використання є побудова балансових моделей оцінки, які дозволяють оцінити фінансовий стан підприємства, характеризуючи певний її тип у конкретний момент часу.

Недоліками агрегатних моделей оцінки є непродатність для просторово-часових порівнянь, оскільки вони не враховують зміни вартості в часі, та відсутність чітких орієнтирів щодо їх прийнятності розміру й динаміки.

Методики експрес-діагностики полягають у використанні коефіцієнтного підходу, який передбачає ретроспективно-порівняльний аналіз значень розрахованих коефіцієнтів фінансової стійкості, платоспроможності, ліквідності з нормативними (рекомендованими, нормальними) значеннями відповідних показників, (що містяться в державних і наукових методиках), а також аналіз коефіцієнтів оборотності та рентабельності протягом певного періоду часу.

Використання коефіцієнтного підходу має цілу низку переваг, що робить його одним із найбільш розповсюджених за сучасних умов господарювання. Він є простим у розрахунках та дозволяє: оцінювати залежність між різними складовими фінансової звітності та визначити їх динаміку, тобто усуває статичність; узагальнювати велику кількість фінансових даних; порівнювати результати діяльності різних підприємств; оцінювати сильні й слабкі місця бізнесу; елімінувати вплив інфляції на показники, які вивчаються.

Проте виявлені тенденції та значення окремих показників дають суперечливу характеристику щодо можливості погіршення або покращення фінансового стану, настання кризи, що ускладнює застосування заходів із фінансового оздоровлення підприємств. Багато показників є подібні один до одного, дублюють інформацію або поглиблено розглядають вузьке коло діяльності підприємства. Для деяких часто не існує єдиних нормативних критеріїв, оскільки вони залежать від: галузевої належності, структури капіталу, репутації, ділової активності, кредитоспроможності, стабільності господарської ситуації, можливістю доступу до додаткових джерел фінансування, стадії життєвого циклу конкретного підприємства.

Уникнення недоліків, характерних для традиційних методик оцінки фінансового стану підприємства, уможливиле застосування інтегрального підходу. У міжнародній практиці для цього широко використовуються математичні моделі діагностики банкрутства підприємства та виявлення ознак кризового стану, за допомогою яких формують узагальнений показник.

Перша група методик ґрунтується на однофакторному (одновимірному) дискримінантному аналізі, в основу якого покладено сепаратне дослідження окремих показників, та поділ досліджуваної сукупності підприємств на дві підсукупності залежно від значення обраного критерію (показника).

Друга група – заснована на багатофакторному дискримінантному аналізі. Згідно з даним підходом ймовірність фінансової кризи та загрози банкрутства підприємства визначається за допомогою єдиного інтегрального показника, отриманого шляхом синтезування низки фінансових коефіцієнтів, зважених через ступінь їх значення. Отриманий під час застосування цього методу результат втілюється у значенні одного показника, який розраховується на основі математичної обробки системи певних індикаторів і синтезує всі аспекти діяльності суб'єкта дослідження.

Застосування існуючих інтегральних моделей за сучасних умов економічного розвитку України є умовно можливим, що пов'язано зі: старінням їх аналітичних баз; невідповідністю вітчизняних умов умовам, до яких вони розроблені; ігноруванням галузевих особливостей об'єкта аналізу; суб'єктивного формування вибірок показників, які підлягають аналізу; нестабільною діяльністю вітчизняних підприємств; ігноруванням чинника різних вагових оцінок впливу окремих показників на загальні результати аналізу. Дані моделі не враховують особливості функціонування підприємства на різних стадіях його життєвого циклу. Головним обмеженням цього методу оцінки є його побудова на класичній ймовірності як характеристики генеральної сукупності явищ, без урахування окремого явища або події.

Р.М. Бугріменко, канд. екон. наук, доц. (ХДУХТ, Харків)

МОДЕЛІ УПРАВЛІННЯ ОБОРОТНИМ КАПІТАЛОМ

Сутність політики управління оборотним капіталом складається у визначенні достатнього рівня та раціональної структури поточних активів і у визначенні величини та структури джерел їх фінансування.

Можна виділити три основних моделі управління оборотними активами.

1. Агресивна модель управління поточними активами та пасивами.